

НАРОДНІ ПРОМИСЛИ ТА РЕМЕСЛА ЯК ОСНОВА ПІДРУЧНИКА З ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВА

FOLK ARTS AND CRAFTS AS A BASIS FOR A TEXTBOOK ON LINGUISTIC AND COUNTRY STUDIES

Трумко О.М.,

orcid.org/0000-0003-3816-6164

кандидат філологічних наук,

наукова співробітниця

*Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою
Національного університету «Львівська політехніка»*

Галайчук О.В.,

orcid.org/0000-0001-8052-6616

кандидат філологічних наук,

наукова співробітниця

*Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою
Національного університету «Львівська політехніка»*

У статті розглянуто роль народних промислів і ремесел як культурно значущого змістового компонента у викладанні української мови як іноземної (УМІ). Зазначено, що для ефективного формування комунікативної компетенції іноземців недостатньо лише мовної практики – необхідно забезпечити міжкультурну компетентність, що передбачає опанування фонового лінгвокраїнознавчого матеріалу. Такий підхід уможливорює глибше розуміння фонового змісту мовних одиниць, особливостей комунікативної поведінки, національного менталітету, побуту, естетичних кодів тощо.

На основі аналізу навчального посібника «Ключ до України: велич малих міст» (2025), що присвячений містам і селам України, досліджено, як через ремесла – вишивку, гончарство, лозоплетіння, ткацтво, іграшку, – можна забезпечити серед іншомовних студентів глибше розуміння української культури. Зокрема, у посібнику є інформація про борщівську сорочку; опішнянську та косівську види кераміки, їхню колористику, орнамент, техніки виготовлення; яворівську іграшку; ізяньське лозоплетіння; петриківський розпис та його роль у світовій культурі; крелевецький рушник.

Унаочнено, як кожен із цих компонентів може стати підґрунтям для вивчення не лише лексики й граматики, але й культурних кодів нації, сприяти формуванню мовленнєвих навичок, розвитку естетичного смаку та емоційної залученості. Проаналізовано поєднання мовних, культурних й інтерактивних елементів: тематичні тексти, аудіювання, вправи для збагачення словникового запасу, граматичні та стилістичні завдання, рольові ігри, творчі проекти, віртуальні екскурсії, що відображається системою передтекстових, притекстових та післятекстових вправ.

Підкреслено, що лінгвокраїнознавчий підхід має значний дидактичний потенціал, але потребує подальшого осмислення та методичного вдосконалення. Це особливо актуально у контексті глобалізації, інтенсифікації міжкультурної комунікації та зростання інтересу до вивчення української мови як іноземної.

Ключові слова: лінгвокраїнознавство, фонова лексика, посібник, текст, вправи.

The article deals with the role of folk arts and crafts as a culturally significant content component in teaching Ukrainian as a foreign language (UFL). It is noted that for the effective formation of communicative competence of foreigners, language practice alone is not enough – it is necessary to ensure intercultural competence, which involves mastering the background linguistic and country studies material. Such an approach allows for a deeper understanding of the background content of language units, peculiarities of communicative behavior, national mentality, everyday life, aesthetic codes, etc.

Based on the analysis of the textbook “The Key to Ukraine: The Greatness of Small Towns” (2025), which is dedicated to the towns and villages of Ukraine, the article examines how crafts such as embroidery, pottery, wickerwork, weaving, toys, and painting can help foreign language students gain a deeper understanding of Ukrainian culture. In particular, the manual contains information about the Borshchiv shirt; Opishnia and Kosiv ceramics, their coloring, ornamentation, and manufacturing techniques; Yavoriv toys; Izyan wickerwork; Petrykivka painting and its role in world culture; and the Krolevech towel.

It is demonstrated how each of these components can become the basis for learning not only vocabulary and grammar, but also the cultural codes of the nation, contribute to the formation of speech skills, development of aesthetic taste and emotional involvement. The combination of linguistic, cultural, and interactive elements is analyzed: thematic texts, listening, vocabulary enrichment exercises, grammar and stylistic tasks, role-playing games, creative projects, virtual excursions, which is reflected in the system of pre-text, pre-text, and post-text exercises.

It is emphasized that the linguistic and country studies approach has significant didactic potential, but needs further reflection and methodological improvement. This is especially true in the context of globalization, intensification of intercultural communication and growing interest in learning Ukrainian as a foreign language.

Key words: linguistic and country studies, background vocabulary, textbook, text, exercises.

Постановка проблеми. Викладання іноземної мови на сучасному етапі полягає не тільки в тому, щоб іншомовці опанували різні способи мовленнєвої діяльності: читання, письмо, аудіювання та говоріння, а й сформували відповідні компетенції, які передбачають знання про національно-культурні особливості країни, мову якої вивчають. Це лінгвокраїнознавчі знання (реалії, безеквівалентна та фонові лексика); країнознавчі знання (географічні, політичні, економічні, соціальні й історико-культурні особливості); знання про культуру (традиції, звичаї, побут, національний менталітет, психологічні особливості) [1, с. 60].

Однією з центральних категорій лінгвокраїнознавчого матеріалу є фонові знання. Саме опанування української мови в аспекті усвідомлення супровідних значень фонові лексика дозволяє сформувати «знання про традиції нашого народу (національні, релігійні, світські свята); географічні та кліматичні зони наших земель; уподобання в їжі, одязі, оздобленні житла; народні малярські ремесла і промисли; музичні інструменти, музичну та літературну спадщину; видатних особистостей у різних галузях науки, мистецтва, літератури» [2].

Лінгвокраїнознавчий аспект необхідно враховувати при підготовці методичних розробок, а також у змісті та засобах навчання. Наприклад, у підручниках з української мови як іноземної вміщено значну кількість лінгвокраїнознавчої інформації, що дозволяє іншомовцям познайомитися з національно-культурними особливостями країни, мову якої вони вивчають, уникати комунікативних бар'єрів у спілкуванні, не почуватися ізольовано у чужій країні [3, с. 154]. Науковці виокремлюють такі шляхи формування лінгвокраїнознавчої компетенції: розтлумачення безеквівалентних лексем мови, які відображають реалії країни, усвідомленого користування ними у процесі комунікації; ознайомлення з фразеологізмами, які містять відомості про характерні національні риси, специфіку побуту країни, традиції тощо; отримання лінгвокраїнознавчого матеріалу шляхом читання оригінальних, неперекладаних текстів (літературних, науково-популярних текстів, газетних нотаток, реклами, оголошень тощо); вивчення відповідних текстів під час аудиторних занять і самостійної роботи; відвідування музеїв, виставок, культурних та історичних осередків, перегляд кінофільмів, озвучених українською мовою [4, с. 68]. Така робота спрямована на те, щоб іншомовці глибоко, системно, всебічно зрозуміли українську культуру з її глибинним змістом та підтекстами, що формувалися протягом тисячолітньої історії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості реалізації лінгвокраїнознавчого аспекту та формування лінгвокраїнознавчих компетенцій у викладанні української мови як іноземної вивчали Валентина Владимірова, Олена Шевченко, Ірина Грищенко, Марія Редьква, Ніна Данилюк, Ірина Судук, Наталя Литвин, Марія Титова, Марта Драгомирецька, Оксана Горда, Валентина Зевако, Тетяна Лещенко, Ірина Самойленко, Вікторія Юфименко та ін. Лінгвокраїнознавчий аспект у навчанні УМІ дітей дошкільного віку висвітлювала Олена Мицько. Цінність лінгвокраїнознавства для соціокультурної адаптації іноземних здобувачів вищої освіти досліджувала Наталя Німенко. Про доцільність застосування інтегративного підходу до країнознавчого матеріалу в іншомовній підготовці майбутніх спеціалістів технічних спеціальностей розповіла Світлана Цимбрило.

Навчально-методичну літературу лінгвокраїнознавчого характеру представлено підручниками та посібниками з української мови як іноземної, що зосереджені на вивченні мови крізь призму культури та реалій країни: «Місто Лева» (Львів, 2013; 2021), «Суми – нова мова, нові друзі, нове життя» (Суми, 2018), «Знайомтесь: Україна» (Харків, 2012), «Перші кроки» (Харків, 2011), «Знайомтесь: Київ» (2011), «Спілкуємося українською. Країнознавство» (Вінниця, 2010), «Лінгвокраїнознавчий словник власних назв української мови» (Львів, 2005–2016) та ін.

Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою також пропонує низку посібників з УМІ, які забезпечують формування знань про Україну. Це видання «Ключ до України: міста і люди» (2020) [5; 6], «Образки з Лесиноного життя» (2020) [7], «Спіймай Сковороду» (2023) [8]. У 2025 році авторський колектив подав до друку посібник лінгвокраїнознавчого характеру «Ключ до України: велич малих міст» [9]. У цьому виданні розроблено і представлено навчальний матеріал на основі розповіді про Бахмут, Бахчисарай, Борщів, Вилкове, Григорівка, Косів, Іза, Іванків, Кролевець, Олешки, Монастирище, Опішня, Пархомівка, Петриківка, Яворів. Поруч з історичним фактажем автори подали інформацію про народні промисли та ремесла, які не тільки прославляють ці населені пункти, але й часто є культурним надбанням України і входять до списку нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО.

Постановка завдання. Проте, попри таку значну, на перший погляд, кількість теоретико-прикладної навчально-методичної літератури

лінгвокраїнознавчого спрямування, очевидним залишається той факт, що у методиці викладання УМІ лінгвокраїнознавство все ще перебуває на стадії становлення і потребує подальших студій і досліджень.

Метою статті є дослідити особливості впровадження у курс української мови як іноземної інформації про народні промисли і ремесла як культурно значущого змістового наповнення підручника з лінгвокраїнознавства для іноземців, а також потенціал цієї інформації як засобу формування фонових знань про Україну, її культуру, розвитку мовленнєвих навичок і формування міжкультурної компетенції. Основою для аналізу є лінгвокраїнознавчий посібник «Ключ до України: велич малих міст» (Львів, 2025).

Виклад основного матеріалу. Вивчення особливостей **ВИШИВКИ** як народного декоративного мистецтва в курсі української мови як іноземної передбачає розширення словникового запасу іноземців, розуміння символіки та традицій, а також знайомство з історичним контекстом української культури. Як зазначає Ірина Прожогіна, «серед традиційних видів українського декоративно-ужиткового мистецтва вишивання має чи не найпотужніший ціннісно-смысловий складник. Іноземцям цікаво дізнаватися про українську традиційну вишивку, про оберегове призначення вишитого одягу й інших предметів прикладного вжитку (рушників, скатертин, хусток тощо)» [10, с. 30–31].

Оксана Горда також вважає, що використання лінгвокраїнознавчих компонентів на заняттях з УМІ сприятиме ознайомленню іншомовців із реальними та традиціями України, особливостями національної культури, історичними подіями, відомими діями тощо. Важливою в цьому контексті може стати запропонована авторкою навчальна модель формування лінгвокраїнознавчої компетенції на основі інформації про нову українську традицію – День вишиванки [11].

Автори аналізованого посібника «Ключ до України: велич малих міст» розкривають тему вишивки на прикладі міста «Борщів» і його візитівки – борщівської сорочки. Важливо зазначити, що текстовий матеріал тут інтегрує історичний, ужитковий та сакральний компоненти.

У тексті для читання подано легенди про борщівську сорочку, інформацію про її важливе значення для культурної спадщини України, про символіку кольорів тощо. Для вивчення студентам представлені такі лексеми: *вишиванка, вишивати, візерунок, нитка, узор*, засвоєння яких дає змогу опрацювати деякі питання словотвору, морфологічні зв'язки, синонімію; виявити стилістичні

відтінки; розрізнити слова *вишивати, вишивка, вишиванка*.

Особливе значення мають інтерактивні вправи, що супроводжують текст. Вони стимулюють говоріння, аналіз, інтерпретацію символіки, формують культурну чутливість. Для цього автори пропонують виконати таке завдання: *Кожна область України має свій орнамент на вишиванках. Розшифруйте вишивану карту України (<https://www.5.ua/dv/life/215095>). За узором знайдіть, де може бути Борщів. Розкажіть, що вишивають у кожній області та з'ясуйте, що ці узори означають* [9, с. 93].

Тест для аудіювання містить інформацію про техніки вишивання борщівської сорочки. Слухаючи текст та виконуючи завдання, студенти дізнаються про важливість цієї сорочки для формування й збереження культурної пам'яті українців. Є згадка про ікону Борщівської Богородиці.

Тексти для читання й слухання супроводжує значна кількість дотекстових і післятекстових вправ, до яких підібрано відповідний ілюстративний матеріал. Розглянемо ті, які безпосередньо пов'язані з вишиванням.

1. *Утворіть зі словом шити нові слова: за + шити – _____; пере + шити – _____; під + шити – _____; ви + шити – _____; на + шити – _____.*

Запишіть. З'ясуйте значення нових слів. Складіть із ними словосполучення.

2. *Якби ви захотіли вишити / купити для себе вишиванку, який візерунок і який колір ви б обрали?*

3. *Уявіть себе власником інтернет-магазину з продажу борщівських вишиванок. Підготуйте інформацію про вишиванки для сайту цього магазину* [9, с. 94–95].

ГОНЧАРСТВО. Ця тема представлена двома локаціями – Косів і Опішня. Це дозволяє зіставити регіональні відмінності, розширити уявлення про українську матеріальну культуру, порівняти техніки, мотиви, колористику, і що особливо важливо – виявити спільне і відмінне.

Словники до цих розділів ґрунтуються на активному використанні кластерів, що охоплюють тематику гончарства: *випалювати, виріб, глина, гончар, гончарний круг, гончарство, кераміка, керамічний, крихкий, піч, пластичний, полива, розписувати, скульптура*. Це також розвиває здатність класифікувати об'єкти, описувати процеси, формувати емоційну реакцію на мистецтво.

До завдань подано ілюстрації традиційного українського посуду: *горищик, глечик, макітра, миска*. Проілюстровано для порівняння косів-

ську, опішнянську, гаварецьку та васильківську кераміки. Також темі посуду присвячена інтерактивна гра: *Одна група описує будь-який керамічний посуд, згаданий у тексті, не називаючи його. Інша група відгадує* [9, с. 70].

Подано інформацію про етапи виготовлення глиняного посуду, що дозволить збільшити словниковий запас іншомовців і удосконалити навички говоріння: *Розкажіть про всі етапи виготовлення виробу з глини, зображені в уривку. Використовуйте слова: гончар, глина, горицук, ліпити, пластичний, глечик, гончарний круг, виріб, розмальовувати, орнамент, випалювати, піч, скульптура* [9, с. 71]. Варто зазначити, що про етапи виготовлення керамічного посуду студенти дізнаються, переглядаючи уривок із фільму «Незабутні».

Для аудіювання автори посібника запропонували текст «Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішні», доповнивши його низкою відповідних завдань.

НАРОДНА ІГРАШКА. Посібник знайомить користувача із містом Яворів і його особливістю – дерев'яною яворівською іграшкою. І хоча текст для читання містить невелику кількість інформації про іграшку, текст для слухання та вправи до нього повністю розкривають цей вид ремесла. Автори розповідають про матеріали, які використовують для виготовлення іграшки, колористику і символіку, техніки розпису, оберегові символи: *«Яворівську іграшку виготовляли у формі тварин і птахів, переважно з осики, бо вважали, що це дерево має властивість оберігати від поганого. Фарби робили з природних барвників – ягід і трав <...> Яворівська забавка має свої кольори: червоний, зелений, жовтий, можуть бути ще блакитний та білий. Кожен колір щось символізує. Жовтий – це сонце, червоний – ягоди та квіти, блакитний – небо, зелений – дерева та трави <...> Щодо техніки розпису, то спочатку сильно натискають пензликом, щоб намалювати широкий бік листочка, потім ведуть лінію й тиснуть все менше і менше. Так, у самому кінці листочок завершується тоненькою рискою»* [9, с. 175].

Лексеми, які розкривають цей артефакт: *забавка, барвник, деревина, забавляти, заготовка, листочок (основний елемент, який малюють на яворівській іграшці), орнамент, осика, розпис, розписувати.*

Завдання розробити майстер-клас, зіграти рольові (майстер і клієнт) чи мовні ігри – роблять заняття сучасним і цікавим, а також спрямовані на здобуття комунікативної компетенції. Студентам, зокрема, пропонують: *Уявіть, що ви відвідали*

майстер-клас із яворівського розпису від художниці Марії Маруняк. Складіть допис для соціальних мереж і розкажіть, що цікавого ви дізналися. Поділіться враженнями [9, с. 40].

ЛОЗОПЛЕТІННЯ представлене через інформацію про село Іза, яка показує, як окреме ремесло може стати ідентичністю громади. У тексті для читання «Дорогою на Закарпаття» описана історія та особливості цього ремесла. Зокрема, наводиться історія Івана Кашка – засновника традиції лозоплетіння: *«Кажуть, що першим в Ізі почав плести вироби з лози Іван Кашко. Спочатку він навчив цього ремесла своїх синів, а потім інших мешканців села <...> Батьки передають досвід роботи своїм дітям, а ті – своїм. Саме тому за декілька століть лозоплетіння в Ізі стало мистецтвом, яке дивує своєю красою»* [9, с. 55]. Подано інформацію про вербу як один із символів України: *«Лоза – це народна назва певної породи верби (пам'ятаєте прислів'я: «Без верби і калини нема України»?) Так ось, лоза – це також верба, тільки росте не як дерево, а як куц»* [9, с. 55].

Для мовного навчання ця тема є надзвичайно вдалою. Засвоюється предметна лексика *верба, виріб, лоза, заготовляти, лозоплетіння, плести, порода*. Розвивається граматична компетентність: творення віддієслівних іменників: *малювати – малювання, плести – плетіння, заготовляти – заготівля, читати – читання*. Формуються комунікативні навички за допомогою комунікативних інтерактивних завдань. Наприклад: *Розділіться на групи. Уявіть, що ви в Ізі. Кожна група – це сусіди, які продають свої вироби на одній вулиці. Спробуйте прорекламувати свій товар так, щоб саме його купили туристи (роль виконує вчитель або ще одна група учнів)* [9, с. 58].

У тексті для слухання продовжено тему виробів, які можна виготовити із лози: *крісло-гойдалка, коники-гойдалки, санки, лялькові будиночки тощо*. Вивчають прикметник *сплетений*. На завершення уроку подано мовну гру: *Поділіться на дві групи. Напишіть перелік предметів, які можна сплести з лози. Озвучте ці предмети, не називаючи, а описуючи їх, наприклад: Вона трохи розширена донизу і звужена вгорі. В неї наливають воду і ставлять квіти (ваза). Інша група має вгадати предмет. Переможе та група, яка відгадає більше слів* [9, с. 63].

МАЛЯРСТВО. Тему живопису розкриває розділ, присвячений петриківському розпису, що є еталоном української декоративної культури, визнаним у світі. Це детально висвітлено у тексті: *«У 2013 році він був внесений до Списку нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО <...> най-*

довший у світі петриківський візерунок, розміщений на паркані, що має довжину 120 метрів <...> Його експонують на виставках у США, Канаді, Франції, Болгарії та інших країнах. Він прикрашає багато споруд в Україні та за її межами» [9, с. 54–155].

Зміст цієї теми передає відповідна лексика, що представлена у посібнику: *відбиток, відвар, візерунок, жовток, кора, розводити, розпис*. Описано техніку малювання: «Емблемою петриківського розпису є “цибулька”. Цей елемент має таку назву тому, що нагадує відбиток цибулі, розрізаної навпіл»; інструменти, які використовують: «Найпростіше – малювати пальцем... Інструмент, яким майстри пишаються, – це пензлик із котячої шерсті, або “котячка”» [9, с. 155]; фарби та технологію їх виготовлення: «Перші фарби для малювання петриківського розпису майстри виготовляли з природних матеріалів. Їх робили з відварів трав, квітів, ягід. Наприклад, червоний колір одержували з вишневого соку. Фарби розводили на яєчному жовтку й молоці, а закріплювали клеєм із кори вишні» [9, с. 155] тощо.

Ознайомившись із цією інформацією, іншомовці виконують творчі завдання. Наприклад: *Петриківка стала символом Євробачення-2017. Поміркуйте, символом якої події цьогоріч могла б стати петриківка. Що б ви зобразили і який підпис додали? Прорекламуйте вашу ідею* [9, с. 157].

Для слухання запропонована легенда про петриківську вишню, а тема петриківського розпису продовжена у завданнях, зокрема: *Ознайомтеся з цікавими фактами про петриківку за покликанням: <https://petrykivka.dp.ua/tsikavo-10-faktiv-pro-petrikivskiy-rozpis/>. Розподіліть ролі журналіста й експерта з петриківського розпису. Візьміть інтерв'ю* [9, с. 61].

ТКАЦТВО. У посібнику «Ключ до України: велич малих міст» ткацтво представляє крелевецький рушник, який є не просто предметом декоративно-прикладного мистецтва, а сакральним елементом етнічної української культури. Орнаменти, символи (дерево життя, птахи, підсвічники) – це кодований зміст, який є універсальним і водночас суто національним.

Іншомовці знайомляться зі словами *рушник, ткацтво, ткач*. У вправах зосереджена увага на

дієсловах *ткати* та *вишивати*, дієслівних формах на -но/-то (*виткано, вишито*). Текст для слухання містить інформацію про колористику та візерунки, які зображають на рушниках: «– Я б хотіла, щоб було багато червоного кольору. Багато різних геометричних орнаментів: ромби, трикутники, восьмикутні зірки. Може бути дерево життя або підсвічники. Або пташки: голуби, півники, лебеді. Зреештою, вибери на свій смак» [9, с. 178]. Подано ілюстрації орнаментів. Також студентам пропонують відвідати віртуальну екскурсію Музеєм крелевецького ткацтва (<https://www.youtube.com/watch?v=uo2FsJes3ho>) і дізнатися більше інформації про цей традиційний вид ремесла.

Важливо, що навчальний матеріал інтегрується у розповідь про Тараса Шевченка, який відвідав родину Огієвських у Крелевці в серпні 1859 року, і, за легендою, навіть замовив собі на весілля знаменитий крелевецький рушник.

Як бачимо, засвоєння нової лінгвокраїнознавчої лексики паралельно із фоновією країнознавчою, краєзнавчою та культурною інформацією дозволяє іншомовцеві отримати необхідні для повноцінної комунікації з носіями мови знання і полегшити соціальну адаптацію у чужому для нього мовно-культурному середовищі.

Висновки. У сучасній методиці викладання української мови як іноземної дедалі більше уваги приділяється лінгвокраїнознавчому підходу. Він дозволяє не лише навчити граматики й лексики, але й забезпечити міжкультурну компетентність, тобто уміння порозумітися з носіями мови не лише на побутовому, а й на культурному рівні. Різні типи вправ: передтекстові (підготовка до розуміння), притекстові (читання з опорою на словник) та післятекстові (інтерпретація, мовна гра, проєкт), інтерактивні завдання, аудіо- та відеоматеріали забезпечують повноцінне занурення іншомовців у мовне середовище, сприяють розвитку всіх мовленнєвих видів діяльності (читання, говоріння, письмо, слухання) та культурній адаптації.

Отже, народні ремесла і промисли – це не лише матеріал для ілюстрації культурного багатства України. Це фундаментальна частина підручника з лінгвокраїнознавства, яка дозволяє поєднати лінгвістичне, культурне, естетичне й міжособистісне навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Заволока С. І. Лінгвокраїнознавчий аспект викладання іноземної мови. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. № 73. Т. 1. С. 59–62.
2. Городецька В. Малюга Н. Фонова лексика української мови як складова лінгвокраїнознавчої підготовки іноземних студентів. *X Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik “Dialog der Sprachen – Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht” Reihe: Internationale virtuelle Konferenz*

der Ukrainistik. Bd. 2019. Open Access LMU, München. URL: <http://elibrary.kdpu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/5388>.

3. Судук І.І., Литвин Н.Б., Титова М.В. Шляхи формування лінгвокраїнознавчої компетенції на заняттях з української мови як іноземної. *Вісник ОНУ*. Серія: Філологія. 2016. Т. 21. Вип. 2(14). С. 153–161.

4. Грищенко І. Формування лінгвокраїнознавчої компетенції у процесі вивчення української мови як іноземної. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Філологія. Ужгород: Говерла, 2018. Випуск 1 (39). С. 67–69.

5. Ключ до України: міста і люди : підручник з української мови як іноземної (рівні B2-C1) / Ірина Ключковська та ін. Львів : Колір ПРО, 2020. Ч. 1. 200 с.

6. Ключ до України: міста і люди : підручник з української мови як іноземної (рівні B2-C1) / Ірина Ключковська та ін. Львів : Колір ПРО, 2020. Ч. 2. 296 с.

7. Образки з Лесиноного життя : навч. посіб. / І. Ключковська та ін. Львів : Галицька видавнича спілка, 2020. 128 с.

8. Спіймай Сковороду: навчальний посібник з української мови як іноземної (рівні B1-B2) / Ірина Ключковська та ін. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2023. 220 с.

9. Ключ до України: велич малих міст : посібник з української мови як іноземної (рівень B1) : рукопис / Ірина Ключковська, Оксана Галайчук, Ольга Руснак, Оксана Трумко. Львів, 2025. 200 с.

10. Прожогіна І. Лінгводидактичний потенціал етнокультурного концепту вишиванка в навчанні української мови як іноземної. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки*. ХНУ ім. В. Н. Каразіна. 2022. Вип. 41. С. 26–45.

11. Горда О. М. Формування лінгвокраїнознавчої компетенції на прикладі вивчення нової української традиції – день вишиванки. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2019. Т. 1. Вип. 10. С. 16–21.